

Kwaliteitskaart Handelingsgericht werken (HGW)

Kaart 7.04

Passend onderwijs en leraar

Verantwoordelijke

Intern begeleider

Geëvalueerd

29-08-2023

Doel

Handelingsgericht werken (HGW) vormt de basis van de pedagogische en didactische aanpak van de Alan Turingschool. Het concretiseert goed onderwijs en succesvolle leerlingbegeleiding, zodat de groepsleraren van de Alan Turingschool beter kunnen omgaan met de overeenkomsten en verschillen tussen leerlingen. HGW draagt bij aan een professioneel en positief werkklimaat en een constructieve communicatie tussen collega's onderling en met leerlingen en hun ouders. HGW is een werkwijze waarbij onderwijsprofessionals (leraren, intern begeleider en schoolleiders) en deskundigen in en om de school handelen volgens zeven – samenhangende – uitgangspunten:

1. Doelgericht werken. Het team formuleert doelen met betrekking tot leren, werkhouding en sociaal-emotioneel functioneren. Het gaat hierbij zowel om korte als lange termijndoelen. De doelen worden geëvalueerd volgens de HGW-cyclus en worden SMART geformuleerd.
2. Afstemming en wisselwerking tussen leerling en zijn omgeving: de groep, de leraar, de school en de ouders. De omgeving moet goed afgestemd zijn op wat de leerling nodig heeft.
3. Onderwijsbehoeften van de leerlingen centraal stellen.
4. De leraar doet ertoe. Hij kan afstemmen op de verschillen tussen de leerlingen en zo het onderwijs passend maken.
5. Positieve aspecten zijn van groot belang. Het gaat hierbij niet alleen om de positieve aspecten van de leerling, maar ook van de leraar, de groep, de school en de ouders.
6. Constructieve samenwerking tussen school en ouders. De verantwoordelijkheid voor initiatief ligt bij de school. De school geeft wel de verwachtingen over de verantwoordelijkheid van ouders duidelijk aan.
7. De werkwijze van school is systematisch en transparant. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer het gedaan wordt.

Bron: HGW, samenwerken aan schoolsucces, Pameijer, 2017

Aanpak

Start schooljaar

De leraar bereidt zich voor op de start van het schooljaar. Met de collega die de groep vorig schooljaar les gaf, heeft zij vlak voor de zomervakantie overlegd. De groepskaarten zijn besproken, evenals de handreikingen en onderwijsbehoeften. Aan het begin van het schooljaar heeft de leraar de doelen van het basisaanbod voor de groep op gebied van taal, lezen en rekenen en de blokken in de methodes bestudeerd.

De intern begeleider formuleert (samen met de leraar) doelen per groep voor de M-toetsen. Daarnaast inventariseert de leraar datgene wat nodig is om de lessen voor te bereiden, te geven en te evalueren. Deze gegevens vertaalt zij naar een weekplanning tot de herfstvakantie. Vanuit de doelen en

handreikingen, kiest ze per week passende leerstofonderdelen, opdrachten, instructie, feedback, werkvormen, groepering, ondersteuning en dergelijke.

In de eerste weken investeert de leraar ook in de groepsvorming. De leerlingen die opvallen bespreekt de groepsleraar met de intern begeleider. De groepsleraar bespreekt ook regelmatig met leerlingen hoe de start in de groep is ervaren en of ze tips en tricks hebben voor de aanpak van de leraar.

In de derde week van het schooljaar zijn de kennismakingsgesprekken met ouders. Aan de hand van een korte vragenlijst vertellen ouders en leerling de nieuwe leraar wat volgens hen al goed gaat op school, wat nog beter kan en hoe dit beter zou kunnen. Hiermee start de samenwerking positief en levert het de leraar waardevolle informatie op.

Groepsbespreking

Bij de eerste groepsbespreking, in november, bespreekt de groepsleraar successen en knelpunten in haar pedagogische en didactische aanpak met de intern begeleider. Daarnaast wordt de groep als geheel en de leerlingen die opvallen besproken. Zie voorbereidingsformulier groepsbespreking.

Tussentijdse monitoring, zitten we nog op koers?

Relevante conclusies uit observaties, gesprekken en analyses van de methodegebonden toetsen verwerkt de leraar in de week voor de herfstvakantie in de groepskaarten. Hierbij wordt geëvalueerd in hoeverre de basisgroep en subgroepen op koers richting de doelen zitten. Er wordt vooruit gekeken naar de doelen voor de periode tot de Kerstvakantie. Enkele aandachtspunten voor het onderwijsaanbod (geheugensteuntjes) noteert de leraar beknopt in de weekplanning.

Midden schooljaar

In januari zijn de uitkomsten op de LIB (Leerling In Beeld) M-toetsen bekend. De resultaten worden door de leraar verwerkt in de groepskaart en de scores in LIB LOVS gezet. In die periode voert de leraar ook een voortgangsgesprek met de ouders over de ontwikkeling van hun kind. In dit gesprek lopen ze ook de afspraken uit het kennismakingsgesprek na. Vanaf groep 4 zijn leerlingen ook zelf aanwezig bij dit gesprek.

Analyse van de opbrengsten (midden schooljaar)

Basisscholen zijn verplicht om te werken met een leerlingvolgsysteem (LVS), ook wel bekend als het leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS). Dit systeem stelt scholen in staat om de voortgang en resultaten van hun leerlingen nauwlettend te volgen. Binnen dit kader moeten er tenminste toetsen worden afgenomen die de kennis en vaardigheden meten op het gebied van de Nederlandse taal, rekenen en wiskunde.

De leeropbrengsten worden door de teamleden op schoolniveau geanalyseerd, onder leiding van de intern begeleider. Er wordt zowel gekeken naar de positieve ontwikkelingen als de nog niet behaalde doelen. De uitkomsten van deze analyses worden gebruikt voor de planning van het onderwijsaanbod voor de komende periode: "Waar ga ik mee door omdat het werkt en wat doe ik anders/beter en hoe?". Tijdens een teamvergadering is een uur ingeruimd voor het bijwerken van de groepskaarten en de plannen voor technisch en begrijpend lezen, rekenen en spelling voor het komende half jaar (tot de zomervakantie). De intern begeleider is aanwezig om, waar nodig, mee te denken met leraren.

Doelen worden gesteld in percentages van de verschillende niveaus. Daarbij worden zowel doelen met betrekking tot het minimale percentage kinderen met een hoge score (bijvoorbeeld minimaal 25% niveau I of 50% niveau I, II en III), als met betrekking tot het maximale percentage kinderen met een zwakke score (bijvoorbeeld maximaal 25% niveau IV of V).

Zowel bij de monitoring als analyse van de opbrengsten wordt er, om onze inhoudelijke ambities waar te maken en de leerlingen goed te volgen, gebruik gemaakt van onderstaande doelen op gebied van taal en rekenen:

- LIB Rekenen-wiskunde
- LIB Begrijpend Lezen
- LIB spelling/taalverzorging
- AVI
- Kindbegrip: Sociaal emotioneel

Dit zijn de minimale doelen op groepsniveau:

- Blauw: > 65% haalt I II of III (goed)
- Geel: Tussen 55-65% haalt I II of III (op niveau)
- Oranje < 55% haalt I II of III (nog niet op niveau)

Technisch lezen: Alle leerlingen halen het minimale streefdoel voor technisch lezen (met uitzondering van leerlingen met ernstige leesproblemen en/of dyslexie). Het streefniveau is dat 85% van de leerlingen het minimumleesniveau haalt. Voor groep 3 betekent dit tijdens de E3 toets dat 85% van de leerlingen E3 haalt, met uitzondering van de leerlingen met ernstige leesproblemen en/ of vermoeden van dyslexie

De referentieniveaus zijn wettelijk vastgelegd en vallen uiteen in fundamentele niveaus en streefniveaus. We hebben de opdracht om alle leerlingen naar het fundamentele niveau te brengen, maar we hebben ook ambities geformuleerd over hoeveel leerlingen we naar het streefniveau willen brengen.

- Rekenen en wiskunde: 65% haalt 1S
- Begrijpend Lezen: 80% haalt 2F
- Taalverzorging: 75% haalt 2F

Groepsoverdracht en groepsbespreking

Tijdens de groepsbesprekingen met de intern begeleider worden de belangrijkste aandachtspunten besproken. Dit doen we op basis van de onderstaande HGW-vragen die we ook hebben gebruikt tijdens de evaluatie van de M en E-toetsen.

- Begin met een evaluatie van de afgelopen periode: welke doelen heb je behaald met fonemisch bewustzijn, technisch en begrijpend lezen, spelling en (aanvankelijk) rekenen? Wat heb je bereikt met werkhouding en gedrag? Hoe ontwikkelen de leerlingen zich ten aanzien van de referentieniveaus voor rekenen en taal?
- Denk aan vragen als: welke successen heb ik al geboekt en hoe komt dat? Wat is me nog niet gelukt en hoe komt dat?
- Analyseer je opbrengsten: welke kenmerken van het onderwijs (kijk ook naar je eigen handelen), leerlingen en hun opvoedingssituatie (denk aan huiswerk, steun van ouders) hebben een rol

gespeeld? Je kunt ook gebruik maken van het overzicht (evaluatie e-toetsen) in de bijlage kun je zien of je groep zich op een bepaald cognitief op of onder de norm begeeft.

- Welke individuele leerlingen wil je in de leerlingbespreking aan bod laten komen?
- Afspraken: wie doet, wat, waarom, wanneer en hoe? Wat zijn afspraken met ouders?

Formuleren van nieuwe doelen

Na afloop van de analyse van de leeropbrengsten schrijft de schoolleider/intern begeleider een “Analyse opbrengsten niet methodegebonden M-toetsen”. Hij vraagt de leraar hier feedback op te geven: klopt het zo? Hierin worden tevens per groep doelen geformuleerd voor de resultaten op de LIB E-toetsen. Eerdere resultaten op LIB-toetsen van deze groep worden ook meegenomen, evenals een eventuele trend van dit leerjaar door de jaren heen.

Tussentijdse monitoring, zitten we nog op koers?

Relevante conclusies uit observaties, gesprekken en analyses van de methodegebonden toetsen verwerkt de leraar begin februari in de groepskaarten. Hierbij wordt geëvalueerd in hoeverre de basisgroep en subgroepen op koers richting de doelen zitten. Er wordt vooruit gekeken naar de doelen voor de periode tot de voorjaarsvakantie. Enkele aandachtspunten voor het onderwijsaanbod (geheugensteuntjes) noteert de leraar beknopt in de weekplanning.

Groepsbespreking

De groepsleraar bespreekt successen en knelpunten in haar pedagogische en didactische aanpak met de intern begeleider in een groepsbespreking (eind april/begin mei). Daarnaast wordt de groep als geheel en de leerlingen die opvallen besproken. Zie voorbereidingsformulier groepsbespreking.

Einde schooljaar

In juni zijn de uitkomsten op de LIB E-toetsen bekend. De resultaten worden door de leraar verwerkt in de groepskaart en de scores in LIB LOVS gezet. In deze periode heeft de groepsleraar ook eindgesprekken met ouders (en eventueel hun kind). Daarin bespreken ze de voortgang, blikken ze terug, lopen de afspraken uit de bespreking midden schooljaar na en kijken vooruit. De ouders en leerling worden gevraagd een top (ga door met ...) en een tip (doe ...) voor de leraar van volgend jaar te geven.

Analyse opbrengsten (einde schooljaar)

De leeropbrengsten worden door de teamleden op schoolniveau geanalyseerd, onder leiding van de intern begeleider. Er wordt zowel gekeken naar de positieve ontwikkelingen als de nog niet behaalde doelen. De uitkomsten van deze analyses worden gebruikt voor de planning van het onderwijsaanbod voor volgend schooljaar: “Waar moeten we mee doorgaan omdat het werkt en wat moet anders/beter en hoe?”.

Formuleren nieuwe doelen

Na afloop van de analyse van de leeropbrengsten schrijft de intern begeleider een “Analyse opbrengsten niet methodegebonden E-toetsen”. Hij vraagt de leraar hier feedback op te geven: klopt het zo? Hierin worden tevens per groep doelen geformuleerd voor de resultaten op de LIB M-toetsen van het komende schooljaar.

Klassenbezoeken/ Lesobservaties (het gehele jaar door)

De leraar geeft vooraf aan op welke onderdelen van haar pedagogisch/didactisch handelen ze feedback wil (wat is sterk en wat kan beter?) en of ze daarnaast extra aandacht wil voor haar aanpak van een bepaalde leerling (wat is al goed afgestemd op diens onderwijsbehoeften en wat kan nog beter?) Het kan ook zijn dat de intern begeleider/vakcoördinator klassenbezoeken of flictsbezoeken komt doen.

Overdracht naar volgend schooljaar

Als afronding van de HGW-cyclus verwerkt de leraar aan het einde van het schooljaar de laatste gegevens uit observaties, gesprekken en toetsen in de groepskaart. De groepsleraar actualiseert de handreikingen en onderwijsbehoeften en vat de tips van ouders en leerlingen samen. Aan de hand van dit overzicht draagt ze, in een overleg voor de zomervakantie, haar groep over aan de leraar van volgend schooljaar. De leraar besteedt daarbij vooral aandacht aan de positieve aspecten en de aanpak die goed werkte bij deze groep.

Kwaliteitskaarten rondom Zicht op ontwikkeling

- Kwaliteitskaart Procedure po/vo.
- Kwaliteitskaart Parnassys.
- Kwaliteitskaart Hoe gaan we om met extra ondersteuning?
- Kwaliteitskaart Afnemen en invoeren van (niet) methode-toetsen.